

Fixa nostalgier

När skrev du ditt första e-brev? Få kan ge ett exakt svar på frågan. De flesta minns ändå ungefär vilket år det skedde och varför man gjorde det. I mitt eget fall skedde det i två faser. I maj 1992 tog jag och mina kolleger på universitetet en snabbkurs i det som sedermera började kallas för e-mailandet. Märkligt och roligt men aningen fånigt tyckte många av oss när vi satt där och sände korta meddelande till varandra. Sedan låg det hela i träda fram till våren 1996 då jag i snabb takt skulle sammanställa en nordisk antologi och beslöt att samla flocken av forskare med hjälp av e-brev. Och i dag är det ju nästan en stor händelse att få ett handskrivet brev med frimärke och allt på posten.

Varje generation och yrkesgrupp har sina egna fixa nostalgier. I mitt eget skrå sitter vi ibland och minns när vi gick över från skrivmaskin till dator och vilka koder och tangentkombinationer som krävdes för att starta ett MS-DOS program eller sätta in en fotnot. Var det inte Fn plus F10? Samma slags vaga och smått surrealistiska minnen kommer vi antagligen också att ha om det som nu är revolutionerande och nytt i mänsklig kommunikation. Men till saken hör förstås vi i dag inte kan veta vad som i framtiden kommer att uppfattas som nydanande. En trygg gissning är nämligen att det mesta av det som framstår som oerhört avancerat och genialt nu är fullständigt passé, för att inte säga groteskt, om tjugo år, ja, ungefär som att spara ett dokument på diskett i dag.

En het fråga just nu inom bok- och tidningsbranschen är förstås huruvida det på traditionellt sett tryckta ordet har någon framtid. Ekologiskt sinnade teknofreaks har redan en tid betecknat dessa tryckalster som "dead-tree editions". Många framtidsforskare är därför övertygade om att vi om tio år läser de flesta texter på någon slags skärm. En del tecken tyder på att så verkligen kan ske. De tryckta dags- och veckotidningarnas annonsintäkter minskar samtidigt som reklamerna på deras nätversioner stadigt ökar. Och den dag som vi hellre skrollar genom HBL:s nätversion än bläddrar i dess pappersformat har annonsörerna för länge sedan tappat intresset för trycksvärtan.

Det är fullt möjligt att framtidsforskarnas kristallkula denna gång råkar fungera. Det vill säga att de nyligen introducerade läsplattorna alias e-böckerna utvecklas till reella alternativ till den tryckta boken och tidningen. I så fall måste visserligen läsplattornas grafik och tekniska egenskaper bli så avancerade och bekväma att de fullt ut ersätter den nästan existentiella relation som mången av oss har till våra böcker och bibliotek. Visst låter det patetiskt, men då kommer framtida generationer att ha stora svårigheter att förstå den estetiska sensation som läsandet av en fint tryckt, vackert inbunden och välskriven bok kan erbjuda. För att inte tala om nöjet att återfinna en bok som länge varit borttappad eller begravd under annat litterärt bråte. Skriver jag och griper lättat efter dagens ännu rejält tryckta morgontidningar!

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 25.6.2010